

PITANJA I ODGOVORI

DOKTOR PRIMARIJUS, ALI DOKTORICA PRIMARIJA

U hrvatskom razgovornom jeziku strane riječi za zanimanja i službe često se upotrebljavaju u muškom rodu bez obzira na činjenicu je li djelatnik muškarac ili žena, na primjer: ona je direktor, odvjetnik, vozač. Kad za te riječi imamo hrvatske izraze, oni se redovito upotrebljavaju, ovisno o spolu vršitelja, u muškom ili ženskom rodu, na primjer: *ravnatelj – ravnateljica, odvjetnik – odvjetnica, vozač – vozačica*.

Problem nastaje sa stranim riječima za koje ne postoji odgovarajući hrvatski izraz.

Takav je slučaj s nazivom *doktor primarius* koji označava glavnog liječnika na pojedinim samostalnim odjelima u pojedinim bolnicama. Kad tu glavnu službu na odjelu obnaša liječnica, i nju se uobičajilo nazvati *doktorica primarius*. Ali svima koji znaju latinski, poznato je da je *primarius* pridjev muškog roda, koji u ženskom rodu glasi *primaria*, kao i u hrvatskom *prvi, prva*. Budući da su svi liječnici učili latinski, predlažem im da pokažu da ga i znadu, pa da uvedu u svoju praksu točne nazive *doktor primarius* i *doktorica primarija*.

Vladimir Horvat

MAKRO, MIKRO

Na Jezikovu je e-poštu (jezik.hr@gmail.com) stiglo pitanje Davora Žerjava o pisanju *makro* u fotoografskom nazivlju.

„Poštovanje! Zanima me možete li mi riješiti dvojbu (ustvari, dvije trojbe). Piše li se *makro fotografija, makro-fotografija* ili *makrofotografija*? Najjednostavnije rečeno, to je fotografija kojom se nešto sitno povećava, a to povećavanje omogućuje optika objektiva koji ima mogućnost snimanja iz veće blizine od običnih objektiv – fotografija je snimljena tako da se slika optički uvećava i prikazuje stvari većim od uobičajenih drugih fotoografskih postupaka snimanja. Isto tako, je li pravilno *makro objektiv, makro-objektiv* ili *makroobjektiv*? Riječ je o objektivu čija optika omogućuje snimanje iz velike blizine. To je objektiv koji na film ili senzor fotoaparata projicira sliku u stvarnoj veličini (1:1 do 10:1) ili projicira sliku najmanje u stvar-

noj veličini (1:1 i više). Pisat ću tekstove o fotografiji pa ne bih htio griješiti. Mislim da je najbliže pravilnome *makrofotografija* i *makroobjektiv*, no htio bih biti siguran. Hvala Vam unaprijed, Davor Žerjav“

Odmah moram reći da je mišljenje našega čitatelja kako treba pisati *makrofotografija* i *makroobjektiv* posve točno. Pisanje imenica s *makro-* i *mikro-* jedno je od doista rijetkih pravila o sastavljenom i rastavljenom pisanju u kojem se u svim našim pravopisima nudi isto rješenje.

Makro- i *mikro-* vezane su osnove grčkog podrijetla; *makro-* je prema grč. *makrós* prvi dio u složenicama koji znači štogod veliko, dugačko – *makročestica, makroekonomija, makrofauna, makromolekula, makroreljef, makroprojekt*. *Mikro-* prema grč *mikrós* antonim je vezanoj osnovi *makro-* u složenicama i označuje štogod maleno, sitno – *mikročestica, mikroekonomija, mikrofauna, mikroval, mikrofilm, mikroorganizam*. Dakako, *makro-* i *mikro-* u složenicama